

Oponentský posudek bakalářské práce
Terezy Pustkové
Nezcizitelná práva a jejich náboženské kořeny

Bakalářská práce byla předložena na katedře teologické etiky UK ETF v červnu 2018, v oboru Evangelická teologie.

Práce má všechny formální náležitosti, které jsou vyžadovány od bakalářské práce, je stručná (34 stran čistého textu), ale vyhovuje i rozsahem požadavkům na písemné kvalifikační práce.

Poznámkový aparát (80 poznámek pod čarou) má své problémy. Poznámky jsou číslovány v textu zřejmě dolním indexem, v důsledku čehož se ztrácejí v textu. Oponent si musel vzít k ruce lupu, když poznámky v textu dohledával. Grafika je i jinak u poznámek slabší: celý bibliografický údaj včetně vydavatele a místa kurzívou (4), náhle větší písmo (20), absence mezery mezi číslem a textem poznámky (8, 52), celá poznámka posunutá doleva (48), defektní datum (62), celkově zmatená forma (80). To jistě kazí dojem z práce, nicméně i graficky nepovedené poznámky neztrácejí informační hodnotu, obsahově jsou v pořádku.

Stručná bibliografie obsahuje 12 publikací a dva internetové odkazy, tři tituly jsou v angličtině, ostatní česky. Výběr je dost úsporný, ale pro bakalářskou práci jej lze uznat jako dostačující. (navíc tu chybí práce uvedená v pozn. 28 – Schechter – Roots of the Republic)

Jazyková úroveň práce je vcelku solidní, množství překlepů není nijak zvlášť vysoké, občas se objeví nedůslednosti v pádech ve složitějších větách:

18 – s protestanty, studujících...

22 – včetně následujících generací...

25 – v průběhu Velká francouzská revoluce...

Graficky rušivé je dělítko v řadě slov, zřejmě pozůstatek automatického rozdělování slov v textovém editoru (8, 18, 20, 25, 34).

str. 11 – vysvětlující věta k termínu Bartolomějská noc by patřila do poznámky, ne do textu.

str. 19 – František Hrubín (namísto Hrubý) – patrně ne překlep, ale svévolná oprava editoru – automatické opravy je při práci dobré vypnout!

str. 22 - ...přezdívaný „americký boj za svobodu“ ? - nejde o přezdívku, ale o název.

str. 26 – matoucí slovosled – Deklarace totiž mimo jiné členské státy inspirovala... („mimo jiné“ lépe až za sloveso)

str. 27 – defektní věta: ...tradici v USA, která, jak je zmíněno výše. - za „která“ chybí vedlejší věta.

str. 32 – ...přišla o status zakázané církve... velmi zvláštní obrat, naznačující ztrátu, což nabytí legality tak docela není.

– „toleranční zásada „cuius regio, eius religio“ - zjevné pochybení, toleranční principy právě tuto zásadu opustily. Jde o zásadu formulovanou v augsburském míru, o němž se referuje dále.

str. 37 – při neuposlechnutí výzvy k opuštění jezuitů ze sjednocených zemí... - zmateční formulace – snad „Pokud by jezuité neuposlechli výzvu k opuštění sjednocených zemí...“

tato stránka postrádá číslování

Obsahové rozdělení práce je přehledné a zřetelné, otázka, zda toto uspořádání kapitol (poslední kapitola o dokumentech historicky starších, než předcházející, přitom neobsahujících zmínku o nezczitelnosti) je nejlepším možným, je věcí k rozpravě. Oponent by preferoval změnit pořadí kapitol 3. a 4.

První kratičká kapitolka (str. 8-10), obsahující pohled na teologickou (Huber) a právní (Wagnerová) perspektivu dnešního pohledu na lidská práva, je logickým uvedením do tématu, i když možná až příliš stručným.

Druhá kapitola (str. 11-19) pracuje především s dílem Johna Witteho a interpretuje jeho dílo o vývoji lidských práv v reformaci a po ní. Jde o slušný kousek interpretační práce, přičemž autorka sáhne i po dalších zdrojích, takže nejde o pouhý referát z jedné knihy.

Na dvou místech vyvolává text otázky.

str. 14 - ...stoupenci Luthera a Zwingliho nechtěli mít nic společného s kalvinisty...

Opakovaná jednání o sjednocení reformace tu vyznívají jako snaha kalvinismu o sjednocení, což ostatní odmítali. Byl-li však mezi reformátory skální zastánce sjednocení, byl to štrasburský Martin Bucer, který se opakovaně a marně pokoušel o sjednocení německé a švýcarské reformace, které každá trvaly na svých specifických stanoviscích. Spokojil bych na tomto místě konstatováním, že se různé proudy reformace nikdy neshodly na sjednocení.

str. 19 – důvodem k zařazení Majestátu do práce je „provázanost (Th. Bezy) s rodinou ze Zástřizl“.

Má snad tato formulace naznačit, že vztahy Bezovy k rodině ze Zástřizl byly podstatným prvkem při vzniku Majestátu? Důvod zařazení Majestátu je nepochybně v obsahu – ne v Bezových vztazích. Formulaci této věty pokládám za nepodařenou.

Třetí kapitola (str. 20-30) se zabývá tématem práce – pojetím nezczitelnosti práv člověka. Postupuje od *Virginské deklarace*, přes *Deklaraci nezávislosti USA* k *Deklaraci práv člověka a občana* a ke *Všeobecné deklaraci lidských práv*. Uzavírá českými právními dokumenty, *Ústavou* a *Listinou základních práv a svobod*.

Podává přehled logický a srozumitelný, velmi stručný, někde až příliš. Konkrétně na nejméně dvou místech se nabízí alespoň malé doplnění:

str. 24 – „...velkou francouzskou revolucí ... není nutné se v této práci podrobněji zabývat...“

Souhlasím, ale když už takovou poznámku napíšeme, byly by logické odkázat na někoho, kdo se historií francouzské revoluce zabýval – na nějaké dostupné standardní dílo (stačilo by v poznámce).

str. 25 – Zde nalézáme pojednání o francouzské deklaraci práv člověka a občana. Potud dobře, ale zabýváme-li se pojmem nezczitelnosti práv, bylo by dobře nezústat jen u interpretace, ale zásadní místo o nezczitelnosti (a posvátnosti) lidských práv také citovat.

Mimochodem – odkazujeme-li v bibliografii na české dokumenty o lidských právech, bylo by správné odkázat i na další dokumenty, o nichž jednáme (většinu z nich dnes najdeme na wikipedii).

Čtvrtá kapitola (str. 31-38) pak představuje dokumenty, které se týkají krátkého období před Třicetiletou válkou, *Rudolfův Majestát* a na něj navazující *Konfederaci stavů zemí Koruny české*. O nezczitelnosti práv tu řeč není, jde tu prvořadě o náboženskou svobodu či svobodu vyznání. Svůj názor na místo této kapitoly v práci jsem vyjádřil výše, snad by autorka mohla v rámci obhajoby předložit své argumenty pro toto řazení práce.

Závěr práce (str. 39-40) shrnuje základní aspekty snesené v práci, především potvrzení, že pojetí lidských práv sahá daleko před osvícenství a že i pojem nezcizitelnosti má delší historii. Je zdůrazněno náboženské založení nezcizitelnosti práv, která jsou pro autory doby reformace zakotvena již v Desateru. Autorka se již nevrací k dříve zmíněné skutečnosti, že se totiž zdůvodnění lidských práv posunulo od náboženského (ještě americká deklarace, do jisté míry i francouzská) k antropologickému (všeobecná deklarace – str. 27). Jak se tento posun vyvíjel, s jakými důsledky pro pojetí lidských práv, by bylo patrně téma pro jinou práci.

Celkové hodnocení.

Předložená práce splňuje všechny formální požadavky, kladené na bakalářskou práci. Někde je splňuje spolehlivě (interpretace, styl, jazyk), někde je téměř na hranici (rozsah, užití zdrojů), ale nezdá se mi, že by klesla pod ni. Ani zmíněná řada formálních nedostatků není taková, aby práci diskvalifikovaly.

Co práce zůstává dlužna, je hlubší reflexe pojetí nezcizitelnosti lidských práv. Náboženské a antropologické hledisko jsou zmíněny, ale u toho zůstává. Práce předložená v oboru teologická etika by měla zahrnovat reflexi souvislostí morálních – co znamená určité pojetí nezcizitelnosti pro chápání člověka, mezilidských vztahů, společenských struktur.

Především tato skutečnost řadí práci podle mého názoru k průměrným, formální nedostatky pak spíše k podprůměrným.

Práci lze s dobrým svědomím doporučit k obhajobě, hodnocení bych však doporučil v rozmezí C – D.

V Jindřichovicích pod Smrkem, 8. 9. 2018

doc, J. Halama, Dr.